

tíðindablaðið

Útgevandi: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politiskur- og fyrirkjallastjóri: Krisjan Dahl

Bláðólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurin

Argjavegur 26  
Postsmoga 76,  
3800 Tórshavn  
telefon 11820

## Ræða fólk við egnum politikki

SEINASTU dagarnar hava blóðini verið á tremur við lesarabrøvum um manningarnar á sovjetisku skipunum sum koma á Skála Skipasmiðju til umvælingar.

ONKUR HEVUR borið upp á mál at seta russum forboð fyr í ganga í landi og onkur hevur eisini borið upp á mál at teir føroyingar, sum eru í almennum størvum, og sum eru russaravínir, skulu missa síni almennu størv. Hetta er óhugnalig tala.

FØROYINGAR yvirheva taka ikki undir við politikkinum hjá teimum kommunistisku londunum. Meginorsøkin til, at vit ikki taka undir við hesum politikki, er tann, at kommunistisku londini skerja persónliga frælsi bæði hjá egnum landsmonnum og hjá út-lendingum sum koma at vitja. Tí er tað heilt burtur við, at vit við okkara demokratisku stýrisskipan, skulu seta russum forboð fyr í ganga í landi, og at vit skulu bera upp á mál, at taka størv frá fólki.

VIT TRÚGVA IKKI, at teir russar, sum ganga inni á Skála, í Havnagøtum, uppi í Hoyvík o.s.f., av hesum fáa nakað at vita, sum teir ikki vistu frammanundan. Føroyar eru nágreiniliga kortlagdar. Land- og sjókort eru at fáa til keyps bæði her í Føroyum og í útlondum. Og so tað at russar ganga við myndatólum. Men hvat við øllum teimum føroysku myndabókunum, sum koma út á hverjum ári, og sum eru at fáa til keyps bæði innan- og uttanlands?

LOYNIDÓMAR, sum kunnu hava áhuga hjá russum, eru møgulega í Mjorkadali, á Sornfelli og á Eiði. Hesar loynidómar hava vit føroyingar, sum ganga her á landi hvønn dag og hava gingið her í árávis, ongar møguleikar at seta okkum inn í. Tí er tað burtur við at trúgva tí, at russar, sum ganga inni á Skála, í Havnagøtum ella uppi í Hoyvík, við hesum skulu fáa nakað innlit í hesar loynidómar.

## oddagrein

TAD LØGNA við skrivningini um russararnar er, at tað júst eru mál-gegnini fyr teir flokkar, sum á fyrsta sinni gjørdur avtalu við Sovjetsamveldið, ið ganga á odda. Í 1953 varð fyrsti sáttmálin gjørdur millum Føroyar og samveldið. Tá sótu bert tveir flokkar í samgongu. Hesir vóru sambandsflokkurin og fólka-flokkurin. Sambandsflokkurin átti lögmannin meðan fólka-flokkurin átti tveir landsstýrismenn.

1953 varð fyrsti sáttmálin gjørdur millum Føroyar og Sovjetsamveldið. Tá sótu bert tveir flokkar í samgongu. Hesir vóru sambands-flokkurin og fólka-flokkurin. Sambandsflokkurin átti lögmannin meðan fólka-flokkurin átti tveir landsstýrismenn.

INNIHALDIÐ í sáttmálanum var í stuttum, at russar, sum viðurlag fyr í teir vildu keypa sild frá føroyingum, skuldu fáa loyvi at nýta tvær føroyskar havnir í sambandi við sildafiskiskapin norðan fyr Føroyar. Teir fingi loyvi at nýta havnirnar í Havn og í Fuglafirði. Seinni fór hesin sáttmálin úr gildi við tað at sildin norðan fyr Føroyar hvarv.

SÍÐANI VARD ein fiskiveiðuavtala gjørd millum Føroyar og Sovjetsamveldið. Eftir tí sáttmálanum fingi russar loyvi at veiða ávísa nøgd av svartkjáfti í føroyskum sjógvi og føroyingar fingi loyvi at veiða ávísa nøgd av toski í Barentshavinum. Nú er so tað hent, at sáttmálin við Sovjetsamveldið er víðkaður til eisini at umfata umvælingar av russiskum fiskiskipum á føroyskari skipasmiðju.

SKULU VIT hava russar úr Føroyum, so kunnu teir flokkar, sum í dag hava stjórnarvaldið, og sum fyri stívliga 30 árum síðani gjørdur tann fyrsta sáttmálin við Sovjetsamveldið — við sjálvan Stalin — lata sáttmálan millum Føroyar og Sovjet fara úr gildi.

## IRF — ein lagnusøga

Vit eru nógv ið hava fylgt nágreiniliga við í IRF-málinum. Bæði tá ið spurningurin er um hvussu rusksurningurin skuldi loysast, og hvør hetta skuldi fara fram.

Vit eru nógv sum halda, at besta loysnin var, at byta oyggjarnar upp í 5—6 økir við hvør sinari ruskstöð, sum so kundi plaserast umhvørvisliga og økonomiskt (her verður hugsað um endurnýtslu av avlopshitunum) soleiðis, at tað passaði best fyri hvørt økið sær.

Eisini sluppu vit hervið frá, at flyta rusk úr øðrum endanum av oyggjunum í annan, sum hvørt mannsbarn skilir, má verða tann allardýrasta loysnin. At so nakrir verkfrøingar og aðrir »serkonir« í útrokningum sínum hava funnið fram til, at tann bilagista loysnin er ein miðsavnan av ruskbrenningini í einari ruskstöð fyri alt landið, taka vit ógvuliga røliga.

Vit minnst enn, tá ið SEV á sinni við fœgum lyftum og orðum lovaði okkum gull og grønar skógir — og ein lægri kilowattpris omaná — um bert teir fingi loyvi at fara undir at útbýggja vatnorkuna í Vestmanna. Eftir fáum árum tvifaldaðist el-prisurin og hann er ongantið farin niður aftur, sjálvt um kostnaðurin av útbýggingini har skjótt má merða avskrivaður bæði eina og fleiri ferðir nú.

Og nú skulu teir til at skuldseta okkum fyri nærri einari milliard krónu um við einum enn størri projekti, sum umhvørvisliga fær stórar fylgjur, og sum økonomiskt er ógvuliga ívasamt. Og svartiper verður brúkarin, sum aftur og aftur skal gjalda.

Vit eru nógv sum eru samd um, at orkuspurningurin skal loysast, men

ikki fyri einhvønn pris. Oljunýtslan skal minkast. Og tað kunnu vit gera við at troyta eisini aðrar orkukeldur her í landinum. Í suðuroy hava vit kol. Hvi so ikki leggja eitt kolaverk har. Í Vágum hava vit ein av fremstu vindmyllu-byggjarum. Hvi so ikki byggja nakrar vindmyllur og seta tær upp kring oyggjarnar, sum eitt i-skoyti til eina skynsama og umhvørvisliga, for-svarliga vatnorkuútbýgging. So høvdu vit sagt við teir »serkonir«: Hetta var ein skilagóð loysn, hasum kunnu vit taka undir við.

Men nei. Verkfrø-ingarnir hjá SEV vilja, nú teir eru komnir heim til oyggjarnar, eftir at hava starvast á danskari teknistovu, vísa sínum fyrrverandi arbeidsgevarum, hvussu raskir og stórir teir nú eru blivnir.

Henda danska teknistova fær so lut í útbýggingini hjá SEV afturfyr, og ein onnur dansk fyriteka sum eitur Højgaard & Schultz skal gera arbeidið, sjálvt um vit hava bæði eina og fleiri føroyskar fyritekur, sum fullvæl kunnu gera hetta arbeidið. So undirbrotligir eru vit føroyingar, at vit tora ikki, sjálvt um vit megna.

Og taka vit ein annan stovn sum eitur TFL, so høvdu vit fyrst eina telefon, sum í nógv harrans ár ikki fekk at virka. Síðani var ein skipan sett upp, sum hevur kostað okkum yvir eitt hundrað milliónir, og sum longu nú er ótíðarhóskandi. Aftur skuldi brúkarin gjalda fyri eina ringa vør.

Aftan fyri allar hesar stovnar sita nakrir so-nevndir »ráðgevarar«. Hjá IRF hava teir t.d. ein ungan, dynamiskan sakførara. Hansara uppgáva var m.a. at fáa øll loyvi til

vega, so IRF kundi byggja á Saltnesi.

Men ikki kundu teir biða eftir øllum hesum loyvum. Hesin ungi sakførarin faddi IRF til at skunda undir byggingina á Saltnesi og at kontraktbinda felagsskapin til at keypa maskinur og annað frá Velund, sjálvt um ávarðið varð imóti hesum, tí at neyðugu loyvinu ikki vóru í lagi.

Úrslitið av hesari »ráðgevin« er ein tilkoyringvegur á Saltnesi, sum, nú ið brennistøðin skal liggja við Áir, ikki kann brúkast til nakað, og sum hevur kostað felagsskapinum — og brúkarinum — nógv milliónir krónur; omaná hvat tað hevur kostað IRF í rentum at skrivað undir sáttmálan við Velund yvir háls og herðar.

Og meðan brúkarin betalir og betalir, sleppa »ráðgevararnir« undan. Teir fáa ikki nakra rokning. Teir senda rokningar, og tær eru ikki smáar.

Soleiðis kundi verið hildið áfram. »Ráðgevararnir« fara næstan altíð yvir har sum garðurin er lægstur. At teir so ríva garðin niður við í lopinum hugsa teir ikki so nógv um.

Eitt tað nýggjasta dømi um hetta er projektið, fergulegan í Kirkjubø. Har ætla teir at leggja eina fergulegu í okkara fornfrøðisliga ríkasta staði í Føroyum. Harafturat skal sambandið ganga yvir Skopun, ið er og ongantið verður nokkur brúklilig havn. Og ferða-fólkið. Ja, tað skal aftur sum í gomlum døgum skjútsast yvir firðir og landoddar, istaðin fyri at fara ta stytstu leiðina. Aftur siggja vit eina ivasama »ráðgeving«, aftur hava vit eina ringa loysn.

ein borgari

Undirritaði tekur seg sum haldara av Sosialinum

Navn: \_\_\_\_\_

Bústaður: \_\_\_\_\_

Kannað posthúsinum

Opstøð (SOCIALURIN ríðir postgjalðið)

19

**sosialurin**

Postbox 76  
3800 Tórshavn